Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 28.9.2022

HE 169/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (jäljempänä markkinajärjestelylaki) muuttamisesta. Esitetyt muutokset perustuvat keskeisiltä osiltaan Euroopan unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevan Euroopan unionin (EU) lainsäädännön muutoksiin.

KKV:n lausunto

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että maitoalan tuottajaorganisaatioita koskeva markkinajärjestelylain 12 f § muutetaan tuottajaorganisaatioiden toimintaa koskevien tietojen ilmoittamista koskevaksi yleissäännökseksi. Pykälä kattaisi jatkossa kaikkien tuotealojen tuottajaorganisaatiot, ja siinä määriteltäisiin, että hyväksyttyjen tuottajaorganisaatioiden tulee toimittaa niiden jäsenmäärää ja kaupan pidetyn tuotannon arvoa tai määrää koskevat tiedot sekä muut vastaavat niiden toimintaa koskevat tiedot Ruokavirastolle, jos EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö tätä edellyttää.

KKV kannattaa alakohtaisen 12 f §:n muuttamista hallituksen esityksen mukaiseksi yleissäännökseksi. KKV pitää perusteltuna myös sitä, että EU:n lainsäädännön edellyttämien tietojen toimittamista koskevat tarkemmat säännökset annetaan ehdotetun valtuussäännöksen mukaisesti valtioneuvoston asetuksella.

KKV on antanut lainmuutosta koskevasta esitysluonnoksesta (6.6.2022) lausunnon maa- ja metsätalousministeriölle 28.6.2022. Hallituksen esittämää 12 f §:n muotoilua ja sen perusteluita on muutettu suhteessa esitysluonnokseen siten, että esitetty yleissäännös kattaa käytännössä kaikki tuottajaorganisaatioiden toimintaa koskevat, niin voimassa olevan kuin jatkossa annettavan EU-lainsäädännön edellyttämät tiedot, ei pelkästään tuottajaorganisaatioiden hyväksymisedellytysten täyttymisen varmistamiseksi tarvittavia tietoja. KKV pitää pykälän ehdotettuun sanamuotoon tehtyä täsmennystä kannatettava.

Esityksen mukaan 12 f §:ssä on huomioitu myös sopimussuhteita maito- ja maitotuotealalla koskeva EU:n markkinajärjestelyasetuksen[1] 149 artikla. Suoraan sovellettavaa EU:n oikeutta olevassa säännöksessä on määritelty ne sisällölliset edellytykset, joiden täyttyessä maitoalan tuottajaorganisaatiot ja tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymät voivat neuvotella raakamaidon

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013 maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta.

toimittamista koskevia sopimuksia jäsentensä puolesta. Mikäli kyseisessä poikkeussäännöksessä määritellyt edellytykset eivät täyty, kilpailulain (948/2011) 5 §:n ja Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 101 artiklan kilpailusäännöt voivat tulla sovellettavaksi tällaisiin kollektiivisesti neuvoteltuihin maitoalan sopimuksiin.

Osa maitoalan tuottajaorganisaatioita koskevan poikkeuksen edellytyksistä koskee neuvottelujen kohteena olevan raakamaidon määrää. Tästä syystä markkinajärjestelyasetuksen 149 artiklassa edellytetään, että tuottajaorganisaatio ilmoittaa neuvottelujen kohteena olevan raakamaidon määrän jäsenvaltionsa toimivaltaiselle viranomaiselle. Hallituksen esityksen mukaan toimivaltainen viranomainen on tällaisten ilmoitusten osalta jo nykyisellään Ruokavirasto.

KKV on kuitenkin tuonut maa- ja metsätalousministeriölle antamassaan lausunnossa esiin, että kyseisessä artiklassa edellytetyt tiedot ovat myös KKV:n valvontatehtävien hoitamisen kannalta olennaisia. Mikäli neuvottelujen kohteena olevan raakamaidon määrä ylittää markkinajärjestelyasetuksessa määritellyt enimmäisrajat, menettelyn hyväksyttävyyttä arvioidaan yleisten kilpailusääntöjen nojalla.[2] Näin ollen on tärkeää, että myös KKV saa valvontatehtävänsä kannalta olennaiset tiedot salassapitosäännösten estämättä siinä laajuudessa, kuin EU:n markkinajärjestelylainsäädäntö edellyttää. Tältä osin elinkeinonharjoittajien hallinnollista taakkaa keventäisi säännös, jolla annettaisiin Ruokavirastolle mahdollisuus luovuttaa kyseiset tiedot suoraan KKV:lle, mikäli ne ovat tarpeen edellä kuvatun valvontatehtävän hoitamiseksi. Tietojen oma-aloitteista luovuttamista olisi omiaan myös varmistamaan, että KKV saa riittävät tiedot mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

KKV:lla ei ole hallituksen esityksestä muilta osin huomautettavaa.

Kirsi Leivo
pääjohtaja

Jarno Sukanen
johtaja

[2] Vaikka neuvottelujen kohteena olevalle raakamaidon määrälle asetetut kynnykset eivät ylittyisi, KKV voi kuitenkin päättää 149 artiklan 6 kohdan nojalla yksittäisessä tapauksessa, että tuottajaorganisaation olisi joko aloitettava tietyt neuvottelut uudelleen tai ei olisi neuvoteltava lainkaan, jos se katsoo tämän olevan välttämätöntä kilpailun ylläpitämiseksi tai KKV:n toimivalta-alueella toimiville raakamaitoa jalostaville pk-yrityksille aiheutuvan vakavan haitan välttämiseksi. Päätös perustuisi tällöin mainittuun markkinajärjestelyasetuksen säännökseen, ei EU:n tai Suomen yleisiin kilpailusääntöihin.

ALLEKIRJOITETTU
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ